

Nr 671

Av herrar Antonsson och Larsson i Borrby, om stimulans av det personliga sparandet.

(Lika lydande med motion nr 567 i Första kammaren)

Sparande är en förutsättning för ekonomisk tillväxt. Endast genom att dagens generation avstår från att konsumera en del av vad som produceras kan vi vidmakthålla och förbättra produktionsapparaten.

En viktig del i totalsparandet är det personliga sparandet. Det måste anses utomordentligt angeläget att det personliga sparandet ökas. Förutom de samhällsekonomiska effekterna bidrar ett ökat personligt sparande till ökad trygghet och oberoende för den enskilde individen. Den enskilde får därigenom en större valfrihet.

Samhället har också insett vikten av att det personliga sparandet främjas. Enligt vår mening har dock de hittills vidtagna åtgärderna för att stimulera småsparandet varit alltför begränsade. Nuvarande sparfrämjande åtgärder är i hög grad inriktade på att stimulera vissa former av sparande, främst banksparande och försäkringssparande. I alltför hög utsträckning har också hittills tillkomna sparstimulerande åtgärder haft former som ytterst grundar sig på spararnas intresse av lotterivinster. Om de sparstimulerande åtgärderna skall bidra till en viss ekonomisk fostran är detta enligt vår mening ingen särskilt lämplig form.

Vi anser det befogat att man inom vissa gränser genom sparstimulerande åtgärder stimulerar allt personligt sparande, d. v. s. i princip varje förbättring av nettoförmögenheten under en viss tidsperiod. En grundläggande princip bör härvid vara att den enskilde skall ha full frihet att välja sparmål och former för sparandet samt därvid oavsett mål och form åtnjuta premiering. I en reservation till utredningen om sparstimulerande åtgärder har framlagts ett förslag till sparstimulanssystem som skulle premiera alla former av sparande, såsom banktillgodohavanden, minskning av låneskulder, ökning av tillgodohavanden i form av obligationer, aktier, andelar och andra fordringar samt investeringar i rörelse, jordbruk och annan fastighet. Premieringen skulle inte gälla överföringar från ett slags tillgodohavanden till ett annat utan endast nettoförbättringar. Det skulle således vara det reella nysparandet, som skulle premieras.

Enligt vår mening kvarstår ett rättvisekrav att alla former av nysparande premieras lika. Möjligheter att konstatera och beräkna om ett reellt nyspa-

rande ägt rum kan skapas genom en s. k. kontantredovisning. Ett sådant system tillämpas redan av taxeringsmyndigheterna i viss utsträckning för undersökning i kontrollerande syfte av förmögenhetsförändringar hos skattskyldiga. Det merarbete, som kan åsamkas taxeringsmyndigheterna vid ett generellt förfarande, bör därför inte överdrivas. Systemet måste tillmätas stor tillförlitlighet. De uppgifter som erfordras för kontantsammanställningen är erforderliga redan för upprättande av självdeklarationen. Metoden bör således inte heller medföra några svårigheter av betydenhet för den enskilde.

Premien bör enligt vårt förmenande vara proportionell i förhållande till sparandet och åtnjutas i form av avdrag på skattens slutbelopp. I fråga om premiens storlek blir valet av procentsats beroende av premiens konstruktion i övrigt. En nivå om 7—12 procent för ett sparbelopp om högst 1 000 kronor per år för ensamstående och högst 2 000 kronor för två makar tillsammans samt högst 800 kronor för barn under 16 år anser vi fortfarande vara rimlig. Premiens storlek bör inte bindas för längre tid framåt utan skall kunna anpassas efter konjunkturen. I syfte att omöjliggöra s. k. vartannatårssparande bör föreskrivas att högsta nettoförmögenhet under en viss period — exempelvis sista femårsperiod — skall överskridas innan premie får åtnjutas. Det är också möjligt att för att öka den sparstimulerande effekten föreskriva ett visst grundsparande innan premie får åtnjutas. Därvid bör hänsyn tas till försörjningsförmåga och sparförmåga. I fråga om amorteringssparande kan en som normal betecknad amortering undantagas.

Det ligger i sakens natur att en översyn av detta förslag och en avvägning i detaljerna är erforderlig innan förslaget blir föremål för erforderliga lagstiftningsåtgärder. Denna bör bedrivas med största skyndsamhet. Vid de fortsatta övervägandena rörande dessa spörsmål bör givetvis också en lämplig samordning eftersträvas med redan existerande premieringsformer.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till riksdagen rörande stimulans av det personliga nysparandet av reell karaktär, i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 26 januari 1964

Johannes Antonsson

Einar Larsson

i Borrby